

Rolnummer 6352
Arrest nr. 112/2016 van 14 juli 2016

ARREST

In zake : het beroep tot vernietiging van de artikelen 7 en 8 van de wet van 18 december 2015 « betreffende de assimilatie van een periode van non-activiteit van bepaalde leden van de geïntegreerde politie voor de loopbaanvoorwaarde om met vervroegd pensioen te vertrekken, betreffende de cumulatie met een pensioen van de publieke sector, betreffende het gewaarborgd inkomen voor bejaarden en betreffende de pensioenen van het vliegend personeel van de burgerlijke luchtvaart », ingesteld door J.-P. C. en anderen.

Het Grondwettelijk Hof,

samengesteld uit de voorzitters J. Spreutels en E. De Groot, en de rechters L. Lavrysen, A. Alen, J.-P. Snappe, J.-P. Moerman, E. Derycke, T. Merckx-Van Goey, P. Nihoul, F. Daoût, T. Giet en R. Leysen, bijgestaan door de griffier P.-Y. Dutilleux, onder voorzitterschap van voorzitter J. Spreutels,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* *

I. *Onderwerp van het beroep en rechtspleging*

Bij verzoekschrift dat aan het Hof is toegezonden bij op 5 februari 2016 ter post aangetekende brief en ter griffie is ingekomen op 8 februari 2016, is beroep tot vernietiging ingesteld van de artikelen 7 en 8 van de wet van 18 december 2015 « betreffende de assimilatie van een periode van non-activiteit van bepaalde leden van de geïntegreerde politie voor de loopbaanvoorwaarde om met vervroegd pensioen te vertrekken, betreffende de cumulatie met een pensioen van de publieke sector, betreffende het gewaarborgd inkomen voor bejaarden en betreffende de pensioenen van het vliegend personeel van de burgerlijke luchtvaart » (bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 24 december 2015) door J.-P. C., D.M. en F.S., bijgestaan en vertegenwoordigd door Mr. P. Vande Castele, advocaat bij de balie te Antwerpen.

Bij hetzelfde verzoekschrift vorderen de verzoekende partijen eveneens de schorsing van dezelfde wetsbepalingen. Bij het arrest nr. 54/2016 van 21 april 2016, bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 25 april 2016, heeft het Hof die wetsbepalingen geschorst.

De Ministerraad, bijgestaan en vertegenwoordigd door Mr. P. Schaffner, advocaat bij de balie te Brussel, heeft een memorie ingediend, de verzoekende partijen hebben een memorie van antwoord ingediend en de Ministerraad heeft ook een memorie van wederantwoord ingediend.

Bij beschikking van 2 juni 2016 heeft het Hof de zaak in gereedheid verklaard en de dag van de terechtzitting bepaald op 29 juni 2016.

Op de openbare terechtzitting van 29 juni 2016 :

- zijn verschenen :
- . Mr. P. Vande Castele, voor de verzoekende partijen;
- . Mr. P. Schaffner, voor de Ministerraad;
- hebben de rechters-verslaggevers P. Nihoul en E. Derycke verslag uitgebracht;
- zijn de voornoemde advocaten gehoord;
- is de zaak in beraad genomen.

De bepalingen van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof met betrekking tot de rechtspleging en het gebruik van de talen werden toegepast.

II. *In rechte*

- A -

Ten aanzien van de ontvankelijkheid

A.1. De verzoekende partijen tonen aan dat zij gewezen militairen en een gewezen lid van het burgerpersoneel zijn die wegens lichamelijke ongeschiktheid ambtshalve op pensioen werden gesteld. Zij voegen eraan toe dat een van hen ook verzoekende partij was in de zaak die heeft geleid tot het arrest nr. 158/2014 van 30 oktober 2014.

Ten gronde

A.2. De verzoekende partijen leiden een eerste middel af uit de schending van de artikelen 10, 11 en 23 van de Grondwet door de artikelen 7 en 8 van de wet van 18 december 2015 « betreffende de assimilatie van een periode van non-activiteit van bepaalde leden van de geïntegreerde politie voor de loopbaanvoorwaarde om met vervroegd pensioen te vertrekken, betreffende de cumulatie met een pensioen van de publieke sector, betreffende het gewaarborgd inkomen voor bejaarden en betreffende de pensioenen van het vliegend personeel van de burgerlijke luchtvaart » (hierna : de wet van 18 december 2015).

Zij verwijten die bepalingen, die artikel 81 van de programmawet van 28 juni 2013 met terugwerkende kracht wijzigen, dat zij een verschil in behandeling doorvoeren ten nadele van de personen die om reden van lichamelijke ongeschiktheid vóór de leeftijd van 65 jaar ambtshalve op rust werden gesteld. Zij zijn van mening dat die personen zich niet bevinden in een situatie die wezenlijk verschilt van die van de personen die de bij artikel 81 van de voormelde programmawet ingestelde preferentiële cumulatieregeling genieten, en dat het bekritiseerde verschil in behandeling op een niet-relevant criterium berust. Zij voeren aan dat de uitsluiting van personen die wegens lichamelijke ongeschiktheid op rust werden gesteld, voor hen ernstige ongunstige gevolgen heeft. Zij voegen eraan toe dat de omstandigheid dat de cumulatie van het rustpensioen met een vervangingsinkomen voortaan is toegelaten, het niet mogelijk maakt de maatregel te verantwoorden aangezien niet alle betrokken personen een dergelijk vervangingsinkomen genieten.

A.3. De verzoekende partijen leiden een tweede middel af uit de schending, door de artikelen 7 en 8 van de wet van 18 december 2015, van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in samenhang gelezen met het algemeen beginsel van het gezag van gewijsde, bekrachtigd bij artikel 9 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof. Zij verwijten de wetgever dat hij het gezag van gewijsde heeft geschonden dat is verbonden aan het arrest nr. 158/2014 van 30 oktober 2014 van het Hof, waarbij het Hof de woorden « om een andere reden dan lichamelijke ongeschiktheid » in artikel 81, a), van de programmawet van 28 juni 2013 heeft vernietigd. Zij verwijzen in dat verband naar het advies dat door de afdeling wetgeving van de Raad van State is uitgebracht over de toen in ontwerp zijnde bestreden bepalingen. Zij voeren aan dat artikel 7 van de wet van 18 december 2015 slechts een andere manier is om dezelfde personen uit te sluiten als die welke bij het in 2014 voor het Hof bestreden artikel 81, a), waren uitgesloten. Zij zijn van mening dat in de bespreking van het voormelde artikel 7 geen enkel nieuw element naar voren wordt gebracht dat het oordeel van ongrondwettigheid kan wijzigen.

A.4.1. De Ministerraad onderzoekt de eerste twee middelen gezamenlijk. Hij erkent dat artikel 7 van de wet van 18 december 2015 een verschil in behandeling instelt dat dezelfde categorieën van personen betreft en dat op hetzelfde criterium berust als het verschil dat was ingesteld bij de bepaling die door het Hof gedeeltelijk is vernietigd bij zijn arrest nr. 158/2014 van 30 oktober 2014. Hij gaat ervan uit dat die categorieën van personen vergelijkbaar zijn. Hij stelt vast dat wanneer het diende te oordelen over het beroep tot vernietiging dat aanleiding heeft gegeven tot het arrest nr. 158/2014, het Hof over geen enkele verantwoording beschikte die kon worden afgeleid uit de parlementaire voorbereiding van de bestreden norm en die het voor het Hof mogelijk zou hebben gemaakt het verschil in behandeling te beoordelen rekening houdend met de door de wetgever nagestreefde specifieke doelstellingen.

A.4.2. De Ministerraad doet gelden dat de bestreden norm deel uitmaakt van een wetgevende context die sinds het vernietigingsarrest nr. 158/2014 is geëvolueerd en leidt daaruit af dat een nieuw onderzoek vereist is teneinde te bepalen, enerzijds, of het verschil in behandeling kan worden verantwoord ten aanzien van de door de wetgever nagestreefde doelstellingen en, anderzijds, of dat verschil in behandeling nog steeds onevenredige gevolgen met zich kan meebrengen. Hij preciseert dat uit de memorie van toelichting bij de bestreden wet blijkt dat de nagestreefde doelstelling erin bestaat de filosofie in acht te nemen van het systeem dat aan de basis ligt van de toekenning van een pensioen wegens lichamelijke ongeschiktheid, namelijk een inkomen toekennen aan een persoon die niet langer in staat is te werken om zich dat inkomen te verschaffen. Hij voegt eraan toe dat de uitsluiting van de gunstigere regeling de personen die wegens lichamelijke ongeschiktheid ambtshalve op rust worden gesteld niet belet om, binnen de grenzen van de bij artikel 80 van de programmawet van 28 juni 2013 bepaalde bedragen, hun rustpensioen met een beroepsactiviteit te cumuleren, zodat die mogelijkheid ook beantwoordt aan de meer algemene doelstelling die met de cumulatiemachtiging wordt nagestreefd, namelijk de versoepeling van de cumulatieregels teneinde het aantal knelpuntvacatures en het aantal vervangingsvacatures in de hand te houden door die personen, binnen de grenzen van hun mogelijkheden, toe te laten een beroepsinkomen te verwerven. Uit zijn uiteenzetting trekt hij het besluit dat de bespreking van het bestreden artikel 7, toen in ontwerp, het Hof ten volle de mogelijkheid biedt zijn beoordeling van de verantwoording van de bestreden maatregel ten aanzien van de daarin uiteengezette specifieke doelstellingen te herzien.

A.4.3. De Ministerraad doet gelden dat de wetgever van 2015 bovendien erop heeft toegezien de onevenredige gevolgen te doen verdwijnen van de uitsluiting van de gunstige cumulatieregeling van de ambtenaren die vóór de leeftijd van 65 jaar wegens lichamelijke ongeschiktheid ambtshalve op rust worden gesteld, door artikel 91 van de programmawet van 28 juni 2013 aan te vullen zodat de betrokken gepensioneerden opnieuw de mogelijkheid wordt geboden hun rustpensioen te cumuleren met een vervangingsinkomen, zoals een invaliditeitsuitkering. Hij voegt eraan toe dat heel wat andere maatregelen de bescherming van die personen verzekeren en verwijst in dat verband naar de memorie van toelichting bij het wetsontwerp dat tot de bestreden wet heeft geleid.

A.4.4. De Ministerraad besluit daaruit, enerzijds, dat artikel 7 van de wet van 18 december 2015 het gezag van gewijsde van het arrest nr. 158/2014 van 30 oktober 2014 niet schendt omdat de wetgever tegemoet is gekomen aan de in dat arrest naar voren gebrachte grieven van ongrondwettigheid, te weten de ontstentenis van verantwoording van het verschil in behandeling en de onevenredige gevolgen van de maatregel, en, anderzijds, dat die bepaling bestaanbaar is met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet.

A.4.5. De Ministerraad is voorts van oordeel dat de bestreden bepalingen het bij artikel 23 van de Grondwet gewaarborgde recht op arbeid niet schenden, aangezien het personen die wegens lichamelijke ongeschiktheid vóór de leeftijd van 65 jaar ambtshalve op rust worden gesteld, niet verboden is een beroepsactiviteit uit te oefenen. Hij voegt eraan toe dat evenmin sprake zou kunnen zijn van een schending van het *standstill*-effect, aangezien de oorsprong van de bekritiseerde maatregel teruggaat tot de aanneming van het koninklijk besluit van 13 april 1982 tot uitvoering van artikel 11 van de programmawet van 2 juli 1981, dat wil zeggen vóór de inwerkingtreding, in 1994, van artikel 23 van de Grondwet.

A.5. De verzoekende partijen antwoorden dat zij de argumenten die, volgens de Ministerraad, het Hof de mogelijkheid zouden moeten bieden om het bestaan van de verantwoording van het onderzochte verschil in behandeling verschillend te beoordelen, reeds hebben weerlegd. Zij verwijzen naar het schorsingsarrest nr. 54/2016 van 21 april 2016.

A.6.1. In zijn memorie van wederantwoord is de Ministerraad van mening dat de in het verzoekschrift opgeworpen en in de vernietigingsprocedure onderzochte middelen dienen te worden onderscheiden van de grondslag van de schorsing waartoe het Hof is overgegaan bij het voormelde arrest nr. 54/2016, uitgesproken op grond van artikel 20, 2°, van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof. Hij herhaalt dat naar zijn mening, een diepgaand onderzoek van de door de wetgever aangebrachte verantwoordingen het mogelijk maakt de handhaving van het criterium van onderscheid te verantwoorden ondanks het arrest van het Hof nr. 158/2014.

A.6.2. De Ministerraad legt de nadruk op het feit dat het vervroegd pensioen wegens lichamelijke ongeschiktheid personen betreft die, in beginsel, definitief arbeidsongeschikt zijn en dat daaruit dient te worden besloten dat het cumulatiesysteem dat op hen betrekking heeft niet kan worden vergeleken met het systeem dat is opgezet voor personen die op pensioen worden gesteld op de leeftijd van 65 jaar. Hij besluit daaruit dat het loutere feit dat zodra zij de leeftijd van 65 jaar hebben bereikt, de personen die om een reden van ongeschiktheid ambtshalve op rust worden gesteld, ertoe gemachtigd zijn hun rustpensioen zonder inkomensgrens te cumuleren,

de relevantie van het door de wetgever ingestelde criterium niet op losse schroeven zet. Hij voegt eraan toe dat het niet onredelijk is ervan uit te gaan dat personen die definitief arbeidsongeschikt worden verklaard hun arbeidsvermogen slechts gedeeltelijk terugkrijgen en dat zij dus anders mogen worden behandeld dan de militairen die vóór 65 jaar ambtshalve op pensioen worden gesteld wegens leeftijdsgrens.

A.7. De verzoekende partijen leiden een derde middel af uit de schending, door de artikelen 7 en 8 van de wet van 18 december 2015, van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in samenhang gelezen met de algemene beginselen van niet-retroactiviteit van de wetten, rechtszekerheid en gewettigd vertrouwen. Zij zetten uiteen dat, krachtens het bestreden artikel 8, de wijziging van artikel 81, a), van de programmawet van 28 juni 2013 uitwerking heeft met ingang van 1 januari 2013, dat wil zeggen op de datum van inwerkingtreding van de bepaling waarin de woorden voorkomen die bij het arrest nr. 158/2014 zijn vernietigd. Zij voeren aan dat de retroactiviteit van het bestreden artikel 7 tot gevolg heeft de verwachtingen van de betrokken personen te dwarsbomen en de wettigheid van de inkomsten die werden ontvangen overeenkomstig het vroegere artikel 81, a), van de programmawet, zoals het gedeeltelijk werd vernietigd bij het arrest nr. 158/2014, retroactief en over een periode van drie jaar op losse schroeven te zetten.

A.8. De Ministerraad is van mening dat de wetgever de redenen heeft verantwoord waarom hij heeft besloten een verschil in behandeling te handhaven op het vlak van de maximumbedragen van met een rustpensioen gecumuleerde beroepsinkomsten naar gelang van de reden van de ambtshalve opruststelling vóór de leeftijd van 65 jaar. Hij zet uiteen dat de wetgever die regeling van vóór het vernietigingsarrest nr. 158/2014, die hij verantwoordt acht, heeft willen herstellen. Hij wijst erop dat met de bekritiseerde retroactiviteit een doelstelling van algemeen belang wordt nagestreefd die erin bestaat een situatie die is ontstaan door het arrest nr. 158/2014, op administratief gebied te regulariseren en aldus moeilijkheden van administratieve aard te vermijden die de Pensioendienst voor de Overheidssector, die ertoe verplicht is een reeks dossiers die worden geraakt door de gevolgen van het vernietigingsarrest opnieuw te openen terwijl de wetgever had besloten de vroegere regeling te herstellen en tegelijkertijd de grieven van ongrondwettigheid te ondervangen, zeker zouden hebben gedesorganiseerd. Hij voegt eraan toe dat de bekritiseerde retroactiviteit geen overdreven afbreuk doet aan het beginsel van het gewettigd vertrouwen, aangezien de periode waarin de betrokken personen hadden kunnen overwegen een beroepsactiviteit uit te oefenen onder de hoge cumulatieregeling, zich slechts uitstrekt over iets meer dan één jaar, tussen 3 december 2014, datum van de bekendmaking van het arrest nr. 158/2014 in het *Belgisch Staatsblad*, en 24 december 2015, datum van de bekendmaking van de wet van 18 december 2015 in het *Belgisch Staatsblad*.

A.9. De verzoekende partijen antwoorden dat zelfs in de veronderstelling dat de nieuwe uitsluiting, ingevoerd bij de bestreden wet, in overeenstemming was geweest met de artikelen 10, 11 en 23 van de Grondwet, in elk geval niets de retroactieve werking ervan kon verantwoorden. Zij onderstrepen dat het met kennis van zaken is dat de Belgische Staat en zijn administratie niets hebben ondernomen om na het vernietigingsarrest nr. 158/2014 de betrokken dossiers te corrigeren, waarbij ze rekenden op een nieuwe retroactieve wet om de gevolgen van dat arrest te ontwijken.

A.10. In zijn memorie van wederantwoord betoogt de Ministerraad dat aangezien hij heeft aangetoond dat de wetgever het bekritiseerde verschil in behandeling opnieuw kon instellen, hij over een beoordelingsbevoegdheid beschikte die hem de mogelijkheid bood dat te doen op de datum waarop het arrest nr. 158/2014 uitwerking had.

- B -

Ten aanzien van de bestreden bepalingen

B.1.1. Het beroep tot vernietiging beoogt de artikelen 7 en 8 van de wet van 18 december 2015 « betreffende de assimilatie van een periode van non-activiteit van bepaalde leden van de geïntegreerde politie voor de loopbaanvoorwaarde om met vervroegd pensioen te

vertrekken, betreffende de cumulatie met een pensioen van de publieke sector, betreffende het gewaarborgd inkomen voor bejaarden en betreffende de pensioenen van het vliegend personeel van de burgerlijke luchtvaart ».

B.1.2. Het bestreden artikel 7 bepaalt :

« In artikel 81 van de programmawet van 28 juni 2013 wordt de bepaling onder *a*), gedeeltelijk vernietigd door het arrest nr. 158/2014 van 30 oktober 2014 van het Grondwettelijk Hof, vervangen als volgt :

‘ *a*) een rustpensioen toegekend aan een persoon die vóór de leeftijd van 65 jaar ambtshalve op rust werd gesteld wegens leeftijdsgrens; ’ ».

Het bestreden artikel 8 bepaalt dat dat artikel uitwerking heeft met ingang van 1 januari 2013.

B.2.1. Krachtens artikel 80 van de programmawet van 28 juni 2013 kunnen de werknemers van de overheidssector die vóór de leeftijd van 65 jaar tot het rustpensioen zijn toegelaten en die geen loopbaan van ten minste 45 kalenderjaren tellen, hun rustpensioen cumuleren met beroepsinkomsten die 7 570,00 euro, 6 056,01 euro of 7 570,00 euro (niet-geïndexeerde bedragen) niet overschrijden naargelang zij respectievelijk worden verkregen als werknemer, als zelfstandige of worden gehaald uit de uitoefening van een andere activiteit of van een ander mandaat, een ander ambt of een andere post. Die maximumbedragen gelden tot de betrokken persoon de leeftijd van 65 jaar bereikt. Na die leeftijd kan het rustpensioen zonder beperking met beroepsinkomsten worden gecumuleerd.

B.2.2. Voor drie categorieën van gerechtigden op een rustpensioen vóór de leeftijd van 65 jaar voorziet artikel 81 van de programmawet van 28 juni 2013 in een gunstigere regeling voor de cumulatie met beroepsinkomsten. Voor die categorieën zijn het de hogere maximumbedragen, vastgelegd op, naar gelang van het geval, 21 865,23 euro, 17 492,17 euro of 21 865,23 euro (niet-geïndexeerde bedragen), die van toepassing zijn.

B.3.1. Artikel 81 van de programmawet van 28 juni 2013, in de redactie ervan die gold wanneer het het voorwerp heeft uitgemaakt van het beroep dat tot het arrest nr. 158/2014 van 30 oktober 2014 heeft geleid, bepaalde :

« Voor de volgende pensioenen zijn de in aanmerking te nemen grensbedragen deze bedoeld in artikel 78 en zijn de beroepsinkomsten deze die betrekking hebben op dezelfde jaren :

a) een rustpensioen toegekend aan een persoon die om een andere reden dan lichamelijke ongeschiktheid vóór de leeftijd van 65 jaar ambtshalve op rust gesteld werd;

[...] ».

B.3.2. Bij zijn arrest nr. 158/2014 heeft het Hof in die bepaling de woorden « om een andere reden dan lichamelijke ongeschiktheid » vernietigd.

B.3.3. Het bestreden artikel 7 voegt in dat artikel, in plaats van de bij het arrest nr. 158/2014 vernietigde woorden, de woorden « wegens leeftijdsgrens » in.

B.4.1. In de memorie van toelichting met betrekking tot de bestreden bepalingen wordt vermeld :

« Het doel van artikel 7 is dus om terug te komen tot de situatie zoals deze bestond vóór het arrest van het Hof, maar op basis van een anders opgesteld artikel 81, a) dat deze keer uitdrukkelijk en alleen de personen gepensioneerd wegens leeftijdsgrens beoogt.

[...]

Gezien het gaat om een situatie die moet rechtgezet worden vanaf het begin ervan, heeft deze afdeling uitwerking vanaf de datum van inwerkingtreding van voormeld artikel 81, met name 1 januari 2013 » (*Parl. St.*, Kamer, 2015-2016, DOC 54-1502/001, p. 11).

B.4.2. In haar advies met betrekking tot die toen in ontwerp zijnde bepalingen merkt de afdeling wetgeving van de Raad van State op :

« De formulering is weliswaar verschillend maar de ontworpen bepaling is inhoudelijk identiek aan de bepaling die door het Grondwettelijk Hof is vernietigd. [...]

[...]

Voorts brengt de bespreking van het artikel geen enkel nieuw gegeven naar voren op basis waarvan het oordeel inzake de ongrondwettigheid zou kunnen worden herzien. [...]

Daar de ontworpen wet de vernietigde bepaling herstelt, gaat ze bijgevolg voorbij aan het gezag van hetgeen het Grondwettelijk Hof gewezen heeft, en loopt ze het risico op een nieuwe vernietiging en bovendien op een schorsing op grond van artikel 20, 2°, van de bijzondere wet van 6 januari 1989 ‘ op het Grondwettelijk Hof ’, krachtens welke bepaling het

Hof een wet op vordering van een verzoekende partij kan schorsen indien die wet identiek is met of sterk gelijk op een reeds door het Grondwettelijk Hof vernietigde norm » (*ibid.*, pp. 41-42).

B.5.1. De werknemers van de overheidssector die vóór de leeftijd van 65 jaar ambtshalve op rust zijn gesteld, zijn ofwel tot alle categorieën van ambtenaren behorende personen die wegens lichamelijke ongeschiktheid ambtshalve op rust zijn gesteld, ofwel militairen voor wie de wet voorziet in een opruststelling op een leeftijd vóór 65 jaar.

B.5.2. De bestreden bepaling, die het voordeel van de cumulatie van het pensioen met een beroepsinkomen binnen de grenzen van het hoogste maximumbedrag voorbehoudt aan de personen die wegens leeftijdsgrens ambtshalve op rust worden gesteld, is dus soortgelijk met de door het Hof bij zijn arrest nr. 158/2014 vernietigde bepaling, die de personen die om reden van lichamelijke ongeschiktheid ambtshalve op rust worden gesteld, van hetzelfde voordeel uitsloot.

Ten aanzien van het eerste en het tweede middel

B.6.1. De verzoekende partijen leiden een eerste middel af uit de schending, door de bestreden bepalingen, van de artikelen 10, 11 en 23 van de Grondwet. Zij verwijten die bepalingen dat zij een verschil in behandeling doorvoeren ten nadele van de personen die wegens lichamelijke ongeschiktheid vóór de leeftijd van 65 jaar ambtshalve op rust werden gesteld.

B.6.2. Zij leiden een tweede middel af uit de schending, door dezelfde bepalingen, van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in samenhang gelezen met het algemeen beginsel van het gezag van gewijsde, zoals het is bekrachtigd bij artikel 9 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof. Zij verwijten de wetgever dat hij het gezag van gewijsde dat is verbonden aan het arrest nr. 158/2014 van 30 oktober 2014 van het Hof heeft geschonden.

B.7. Het criterium dat is afgeleid uit de redenen van de vervroegde opruststelling is objectief. Het Hof dient nog te onderzoeken of dat criterium relevant is.

Beide categorieën van personen die vóór de leeftijd van 65 jaar ambtshalve op rust worden gesteld bevinden zich in een soortgelijke situatie in zoverre zij, om een reden die onafhankelijk is van hun wil, op rust worden gesteld op een leeftijd waarop de andere ambtenaren nog kunnen werken en nog de inkomsten van hun arbeid kunnen genieten. Daarenboven mogen die beide categorieën van personen, in cumulatie met hun rustpensioen, een activiteit uitoefenen die hun een beroepsinkomen verschaft dat bepaalde plafonds niet overschrijdt. Ten slotte wordt op die beide categorieën van personen, voor de jaren na het jaar waarin zij de leeftijd van 65 jaar bereiken, dezelfde regeling toegepast wat betreft de mogelijkheden inzake cumulatie van het rustpensioen met een beroepsinkomen.

B.8.1. In de memorie van toelichting bij het wetsontwerp wordt, met betrekking tot het bestreden artikel 7, vermeld :

« Immers, de persoon die wegens gezondheidsredenen op pensioen is gesteld, toelaten te werken binnen gunstigere inkomensgrenzen [...] gaat in tegen de filosofie die de basis vormt van de toekenning van dit type pensioen dat geacht wordt vroegtijdig te worden toegekend enkel aan personen die niet meer in staat zijn om te werken en zo voor zichzelf een inkomen te verwerven.

Temeer, als men aan de gepensioneerden wegens gezondheidsredenen moest toelaten te kunnen werken binnen deze preferentiële inkomensgrenzen met als enige sanctie in het geval van overschrijding een vermindering van het pensioen met 10 of 20 %, zou de situatie van de gepensioneerden wegens gezondheidsredenen veel beter zijn dan die van de gepensioneerden die met vervroegd pensioen zijn gegaan op basis van de wet van 15 mei 1984 houdende maatregelen tot harmonisering in de pensioenregelingen volgens dewelke de inkomensgrens is vastgelegd op 6 234 euro als zelfstandige of 7 793 euro als werknemer en voor wie de sanctie in het geval van overschrijding de volledige opschorting van het pensioen kan zijn. Dit verschil in behandeling kan niet worden gerechtvaardigd » (*Parl. St.*, Kamer, 2015-2016, DOC 54-1502/001, p. 9).

B.8.2. Zoals het Hof bij zijn arrest nr. 158/2014 (B.8) heeft geoordeeld, is het criterium van de lichamelijke ongeschiktheid niet relevant om het bekritiseerde verschil in behandeling te vestigen, aangezien de wetgever personen die wegens lichamelijke ongeschiktheid ambtshalve op pensioen worden gesteld, niet verbiedt om, indien zij daartoe de wil en de mogelijkheid hebben, binnen de grenzen van bepaalde maximumbedragen te werken en aangezien die personen, zodra zij de leeftijd van 65 jaar hebben bereikt, hun pensioen onbeperkt met een beroepsinkomen mogen cumuleren.

B.8.3. Aangezien personen die wegens lichamelijke ongeschiktheid ambtshalve op pensioen worden gesteld mogen werken, zou de omstandigheid dat dat systeem van oppensioenstelling wegens lichamelijke ongeschiktheid in het leven is geroepen om aan personen die arbeidsongeschikt zijn geworden een inkomen te verzekeren, niet kunnen verantwoorden dat die personen aan een minder gunstige cumulatieregeling worden onderworpen dan de regeling die is voorbehouden aan de andere categorie van personen die op pensioen worden gesteld om een reden die onafhankelijk is van hun wil.

B.8.4. Daarenboven verschilt de situatie van de personen die wegens lichamelijke ongeschiktheid vóór de leeftijd van 65 jaar ambtshalve op rust worden gesteld fundamenteel van de situatie van de personen die een vervroegd pensioen genieten, in zoverre de eersten wegens een gebeurtenis in hun leven het pensioen opgelegd krijgen op een leeftijd waarop zij voorzien hadden dat zij nog de inkomsten van hun arbeid zouden genieten, terwijl de tweeden ervoor gekozen hebben vervroegd hun recht op pensioen op te eisen, waarbij ze zich bewust waren van de financiële gevolgen die aan die keuze verbonden zijn.

B.8.5. Ten slotte heeft het feit dat de ambtenaren die wegens lichamelijke ongeschiktheid vóór de leeftijd van 65 jaar ambtshalve op rust worden gesteld, van de gunstige cumulatieregeling worden uitgesloten, bovendien onevenredige gevolgen aangezien die personen per definitie geen volledig pensioen genieten en dus het risico lopen zich in een kwetsbare situatie te bevinden. De omstandigheid dat artikel 4 van de bestreden wet van 18 december 2015, dat artikel 91 van de programmawet van 28 juni 2013 wijzigt, voortaan de cumulatie van een rustpensioen wegens lichamelijke ongeschiktheid met een in artikel 76, 10°, b), d) of e), bedoeld vervangingsinkomen mogelijk maakt, heeft weliswaar tot gevolg die onevenredige gevolgen af te zwakken. Aangezien niet is aangetoond dat alle personen die een rustpensioen wegens lichamelijke ongeschiktheid genieten, aan de vereisten voldoen om recht te hebben op een dergelijk vervangingsinkomen, kan die omstandigheid de onevenredige gevolgen van de bestreden bepaling echter niet doen verdwijnen.

B.9. Het eerste middel is gegrond.

Bijgevolg is het tweede middel, dat is afgeleid uit de schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in samenhang gelezen met het algemeen beginsel van het gezag van gewijsde, eveneens gegrond. Aangezien artikel 7 van de bestreden wet een soortgelijke

draagwijdte heeft als de bij het arrest nr. 158/2014 vernietigde bepaling en die twee bepalingen om dezelfde redenen in strijd zijn met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, heeft de wetgever immers, door de aanneming van dat artikel 7, het gezag van gewijsde dat is verbonden aan het arrest nr. 158/2014 van het Hof geschonden.

B.10. Artikel 7 van de wet van 18 december 2015 « betreffende de assimilatie van een periode van non-activiteit van bepaalde leden van de geïntegreerde politie voor de loopbaanvoorwaarde om met vervroegd pensioen te vertrekken, betreffende de cumulatie met een pensioen van de publieke sector, betreffende het gewaarborgd inkomen voor bejaarden en betreffende de pensioenen van het vliegend personeel van de burgerlijke luchtvaart » dient te worden vernietigd.

Aangezien artikel 8 van dezelfde wet onlosmakelijk verbonden is met artikel 7, dient het eveneens te worden vernietigd.

B.11. Aangezien de eerste twee middelen gegrond zijn, dient het derde middel, dat niet tot een ruimere vernietiging zou kunnen leiden, niet te worden onderzocht.

Om die redenen,

het Hof

vernietigt de artikelen 7 en 8 van de wet van 18 december 2015 « betreffende de assimilatie van een periode van non-activiteit van bepaalde leden van de geïntegreerde politie voor de loopbaanvoorwaarde om met vervroegd pensioen te vertrekken, betreffende de cumulatie met een pensioen van de publieke sector, betreffende het gewaarborgd inkomen voor bejaarden en betreffende de pensioenen van het vliegend personeel van de burgerlijke luchtvaart ».

Aldus gewezen in het Frans, het Nederlands en het Duits, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof, op 14 juli 2016.

De griffier,

De voorzitter,

P.-Y. Dutilleux

J. Spreutels